

K podobnostim in različnostim slovenskega in madžarskega pregibanja

Vlado Nartnik

Cobiss: 1.02

Slovenščina in madžarščina sta sosedna jezika z zelo različnim pregibanjem. V glagolskem pregibanju je madžarska posebnost zlasti razlikovanje nedoločne in določne sprege. Ker madžarščina nima posebne oblike za roditeljnik, jo nadomešča s svojilno sprego samostalnih skladov, slovenskim predložnim sklonom pa ustrezajo po trije snopi prostih sklonov in priložnih skladov.

Ključne besede: slovenščina, madžarščina, glagoli nedovršnega in dovršnega vida, nedoločna in določna sprega, glagola bitja in imetja, svojilna sprega samostalnih skladov, prosti skloni in priložni skladi, ciljni, krajevni in startni snopi

Similarities and differences between Slovenian and Hungarian inflection

Slovenian and Hungarian are neighboring languages with very different inflection. In verbal conjugation a special feature of Hungarian is the distinction between indefinite and definite conjugations. Because Hungarian does not have a special form for the genitive, this is substituted for by a possessive inflection of substantival constructions, whereas the Slovenian locative and instrumental cases correspond to simple cases and constructions with postpositions with a three-way orientational distinction.

Keywords: Slovenian, Hungarian, imperfective and perfective verbs, indefinite and definite conjugation, verbs of being and having, possessive inflection of substantival constructions, simple cases and constructions with postpositions, allative, essive, and ablative sets

1 Uvod

Slovenščina in madžarščina veljata za daljni potomki indouralščine (Erhart 1982: 24). Ta se je nekdaj govorila med Uralom in Pontom ter se postopno razvejila v bolj južno indoevropsčino in bolj severno uralščino (Kortlandt 2002: 217), v nadaljnjih tisočletjih pa je iz baltoslovanske veje indoevropsčine med drugim izšla slovenščina podobno kakor iz ugrofinske veje uralščine madžarščina. V dolgi ločenosti je tudi vzrok za veliko različnost slovenščine in madžarščine, čeprav sta se celo minulo tisočletje razvijali v novi, alpsko-panonski soseščini.

2.1 Osnovna sprega

Različnost se kaže že v oblikoglasju, saj je naglašanje bolj raznotero v slovenščini, medtem ko pregibanje pestri madžarska težnja po harmoniji samoglasnikov v okviru posameznih besed (Skalička 1975: 25). V oblikoskladju sicer oba jezika poznata klitične in tonične oblike spregalnoosebni zaimkov, s tem da so prve najprej zvalno-nazivno ničelne (Nartnik 2006: 93). Zvalno-nazivna ničelnost klitičnih oblik namreč dopušča pregibanje samih glagolov, tu pa mimo naglasne in glasovne raznoterosti posebej izstopa slovensko vezanje glagolske sprege z nedovršnim in dovršnim vidom v ednini, dvojini in množini (Bezljaj 2003: 703) nasproti madžarskemu vezanju glagolske sprege z nedoločno in določno prehodnostjo v ednini in množini (Allières 2000: 112):

	nedov		dov		nedol		dol
∅ →	dajem	–	dam	∅ →	adok	–	adom
∅ →	daješ	–	daš	∅ →	adsz	–	adod
∅ →	daje	–	da	∅ →	ad	–	adja
∅ →	dajeva	–	dava				
∅ →	dajeta	–	dasta				
∅ →	dajeta	–	dasta				
∅ →	dajemo	–	damo	∅ →	adunk	–	adjuk
∅ →	dajete	–	daste	∅ →	adtok	–	adjátok
∅ →	dajejo	–	dajo	∅ →	adnak	–	adják

Nasproti slovenskemu razlikovanju tožilnika moškega in ženskega ter srednjega spola tipa *ga – jo – ga* v ednini vrh tega stoji madžarska dvotirnost glagolske sprege *lát – látja* (Bernjak 2004: 194), ki kaže na nedoločnost tožilnika *engem – minket* za prvo in *teged – titeket* za drugo ter določnost tožilnika *ót – óket* za tretjo osebo ednine oziroma množine v iskalnih vprašanjih (Naumenko-Papp 1982: 249):

Kdo me vidi dajati?	Ki lát engem adni?
Kdo te vidi dajati?	Ki lát téged adni?
Kdo ga ... vidi dajati?	Ki látja ót adni?
Kdo naju vidi dajati?	
Kdo vaju vidi dajati?	
Kdo jiju vidi dajati?	
Kdo nas vidi dajati?	Ki lát minket adni?
Kdo vas vidi dajati?	Ki lát titeket adni?
Kdo jih vidi dajati?	Ki látja óket adni?

2.2 Povratna sprega

Vmesno varianto glagolske sprege pa kaže potlačena povratnost v povzemalnih vprašanjih (Mukič 1997: 210, 241):

Mene je videti?	Én látszom?
Tebe je videti?	Te látszol?
Njega ... je videti?	Ő látszik?
Naju je videti?	
Vaju je videti?	
Njiju je videti?	
Nas je videti?	Mi látszunk?
Vas je videti?	Ti látszotok?
Njih je videti?	Ők látszanak?

Pri izrecni povratnosti je spet določen tožilnik vseh treh oseb ednine oziroma množine (Tutek 2010: 736):

Jaz se vidim?	Én látom magam?
Ti se видиš?	Te látod magad?
On ... se vidi?	Ő látja magát?
Midva ... se vidiva?	
Vidva ... se vidita?	
Onadva ... se vidita?	
Mi ... se vidimo?	Mi látjuk magunkat?
Vi ... se vidíte?	Ti látjátok magatokat?
Oni ... se vidijo?	Ők látják magukat?

Nasproti slovenskemu razlikovanju spregalnega nazivnika moškega in ženskega ter srednjega spola tipa *on – ona – ono* v ednini, *midva – medve – midva, vidva – vedve – vidva* in *onadva – onedve – onadva* v dvojini ter *mi – me – mi, vi – ve – vi* in *oni – one – ona* v množini stoji zdaj daljnosežno razlikovanje povratnega tožilnika v madžarščini.

3.1 Osnovni skloni

V osnovnih sklonih iskalnih zaimkov od nazivnika do dajalnika se namreč jezika razhajata tako, da se v slovenščini opisuje manjkajoča množina tipa ... vse, v madžarščini pa manjkajoči rodilnik (Naumenko-Papp 1982: 207; 226):

	osebe	stvari	osebe	stvari
N ed	kdo	kaj	ki	mi
N mn	kdo vse	kaj vse	kik	mik
Ted	koga	kaj	kit	mit
Tmn	koga vse	kaj vse	kiket	miket
Red	koga	česa		
Rmn	koga vse	česa vse		
Ded	komu	čemu	kinek	minek
Dmn	komu vse	čemu vse	kiknek	miknek

3.2 Vezni glagol *biti*

Primer slovenskega opisovanja kazalne množine *ezek – azok – amazok* ob toničnih oblikah spregalnoosebni zaimkov *mi – ti – ōk* je sicer nedopuščenje ničelnih oblik tretje osebe veznega glagola $\emptyset$, značilnih za madžarščino (Mukič 1997: 28 in 255):

To sem jaz	Ez én vagyok
Tisto si ti	Az te vagy
Ono je on ...	Amaz ő $\emptyset$
To sva midva ...	
Tisto sta vidva ...	
Ono sta onadva ...	
To smo mi ...	Ezek mi vagyunk
Tisto ste vi ...	Azok ti vagytok
Ono so oni ...	Amazok ōk $\emptyset$

Pred ničelno vezjo $\emptyset$ se predhodno vzpostavi še svojilna sprega samostalnih imen (Naumenko-Papp 1982: 278):

To je moj maček	Ez az én kandúrom $\emptyset$
Tisto je tvoj maček	Az a te kandúrod $\emptyset$
Ono je njegov ... maček	Amaz az ő kandúrja $\emptyset$
To je najin maček	
Tisto je vajin maček	
Ono je njijin maček	
To je naš maček	Ez a mi kandúrunk $\emptyset$
Tisto je vaš maček	Az a ti kandúrotok $\emptyset$
Ono je njihov maček	Amaz az ő kandúrjuk $\emptyset$
To so moji mački	Ezek az én kandúrjaim $\emptyset$
Tisto so tvoji mački	Azok a te kandúrjaid $\emptyset$
Ono so njegovi ... mački	Amazok az ő kandúrjai $\emptyset$
To so najini mački	
Tisto so vajini mački	
Ono so njijini mački	
To so naši mački	Ezek a mi kandúrjaink $\emptyset$
Tisto so vaši mački	Azok a ti kandúrjaitok $\emptyset$
Ono so njihovi mački	Amazok az ő kandúrjaik $\emptyset$

Medtem ko se v navezavi na sprego v slovenščini za veznim glagolom *je* javlja razlikovanje moške in ženske svojilnosti tipa *njegov – njen*, se v madžarščini pred ničelno vezjo $\emptyset$ vzpostavi dvodelna svojilnost, razvidna iz vzporednosti tipa *az én kandúrom* → *az enyém* in *a mi kandúrunk* → *a mienk* (Mukič 1997: 77):

Ta maček je moj	Ez a kandúr az enyém $\emptyset$
Tisti maček je tvoj	Az a kandúr a tied $\emptyset$

Oni maček je njegov ...	Amaz a kandúr az övé ø
Ta maček je najin	
Tisti maček je vajin	
Oni maček je njijin	
Ta maček je naš	Ez a kandúr a mienk ø
Tisti maček je vaš	Az a kandúr a tietek ø
Oni maček je njihov	Amaz a kandúr az övék ø
Ti mački so moji	Ezek a kandúrok az enyéim ø
Tisti mački so tvoji	Azok a kandúrok a tieid ø
Oni mački so njegovi ...	Amazok a kandúrok az övéi ø
Ti mački so najini	
Tisti mački so vajini	
Oni mačke so njijini	
Ti mački so naši	Ezek a kandúrok a mieink ø
Tisti mački so vaši	Azok a kandúrok a tieitek ø
Oni mačke so njihovi	Amazok a kandúrok az övéik ø

3.3 Sevni glagol *biti*

Nadaljnji primer dvodelne svojilnosti je obrat dajalne pripone *-nek* iskalnoosebnega zaimka *kinek* v dajalno predpono *nek-* spregalnoosebnih zaimkov *nekem ... nekünk ...* v vlogi imetnikov pred imetno rabljenim glagolom sevnega bivanja *van* (Bernjak 2004: 171) ter nedoločnim nazivnikom s svojilnimi priponami *egy kandúrom ... egy kandúrunk ...* v vlogi imetij:

Jaz imam mačka	Nekem van egy kandúrom
Ti imaš mačka	Neked van egy kandúrod
On ... ima mačka	Neki van egy kandúrja
Midva ... imava mačka	
Vidva ... imata mačka	
Onadva ... imata mačka	
Mi ... imamo mačka	Nekünk van egy kandúrunk
Vi ... imate mačka	Nektek van egy kandúrotok
Oni ... imajo mačka	Nekik van egy kandúrjuk
Jaz imam mačke	Nekem vannak kandúrjaim
Ti imaš mačke	Neked vannak kandúrjaid
On ... ima mačke	Neki vannak kandúrjai
Midva ... imava mačke	
Vidva ... imata mačke	
Onadva ... imata mačke	
Mi ... imamo mačke	Nekünk vannak kandúrjaink
Vi ... imate mačke	Nektek vannak kandúrjaitok
Oni ... imajo mačke	Nekik vannak kandúrjaik

Dodatni korak pomeni ciljna pozaimitev imetja *rá – rájuk* pred samostalnikom potrebe v obliki nazivnika s svojilnimi priponami *szükségem ... szükségünk ...*:

Jaz ga moram imeti	Nekem van rá szükségem
Ti ga moraš imeti	Neked van rá szükséged
On ... ga mora imeti	Neki van rá szüksége
Midva ... ga morava imeti	
Vidva ... ga morata imeti	
Onadva ... ga morata imeti	
Mi ... ga moramo imeti	Nekünk van rá szükségünk
Vi ... ga morate imeti	Nektek van rá szükségetek
Oni ... ga morajo imeti	Nekik van rá szükségük

Jaz jih moram imeti	Nekem van rájuk szükségem
Ti jih moraš imeti	Neked van rájuk szükséged
On ... jih mora imeti	Neki van rájuk szüksége
Midva ... jih moramo imeti	
Vidva ... jih morate imeti	
Onadva ... jih morajo imeti	
Mi ... jih moramo imeti	Nekünk van rájuk szükségünk
Vi ... jih morate imeti	Nektek van rájuk szükségetek
Oni ... jih morajo imeti	Nekik van rájuk szükségük

Pri zanikanju imetno rabljenega glagola sevnega bivanja *nincs* se nato vzpostavi dajalnik spregalnoosebni zaimkov v vlogi imetnikov v obeh jezikih (Nartnik 1982: 355):

Meni ga ni treba imeti	Nekem nincs rá szükségem
Tebi ga ni treba imeti	Neked nincs rá szükséged
Njemu ... ga ni treba imeti	Neki nincs rá szüksége
Nama ga ni treba imeti	
Vama ga ni treba imeti	
Njima ga ni treba imeti	
Nam ga ni treba imeti	Nekünk nincs rá szükségünk
Vam ga ni treba imeti	Nektek nincs rá szükségetek
Njim ga ni treba imeti	Nekik nincs rá szüksége

Meni jih ni treba imeti	Nekem nincs rájuk szükségem
Tebi jih ni treba imeti	Neked nincs rájuk szükséged
Njemu ... jih ni treba imeti	Neki nincs rájuk szüksége
Nama jih ni treba imeti	
Vama jih ni treba imeti	
Njima jih ni treba imeti	
Nam jih ni treba imeti	Nekünk nincs rájuk szükségünk
Vam jih ni treba imeti	Nektek nincs rájuk szükségetek
Njim jih ni treba imeti	Nekik nincs rájuk szükségük

3.4 Svojljni skladi

Primer madžarskega opisovanja manjkajočega roditelja je obratnosvojljna veriga *soseda* kot prvega imetnika, *njegove mačke* kot imetja prve stopnje in druge imetnice ter *njenega mačka* kot imetja druge stopnje (Naumenko-Papp 1982: 274):

To je maček mačke mojega soseda	Ez az én szomszédom macskájának a kandúrja ø
To sta mačka mačk mojih sosedov	
To so mački mačk mojih sosedov	Ezek az én szomszédaim macskáinak a kandúrjai ø

Obratnosvojljne verige se navadno krčijo v svojljne sklade, ki ustrezajo slovenskemu nihanju med zvezami s svojljnim pridevnikom in svojljnim roditeljem (Bernjak 2004: 168):

To je sosedov maček	Ez a szomszéd kandúrja ø
To sta sosedova mačka	
To so sosedovi mački	Ezek a szomszéd kandúrjai ø
To je maček sosedov	Ez a szomszédok kandúrja ø
To sta mačka sosedov	
To so mački sosedov	Ezek a szomszédok kandúrjai ø

4.1 Ciljni skloni in skladi

V nasprotju s slovenščino pa madžarskemu dajalniku namesto predložnih sledijo prosti skloni in priložni skladi (Naumenko-Papp 1982: 214; 230). V pretežno ciljnem snopu prostih sklonov se pripone spet obračajo v predpone svojljne sprege, primerljive z izpredložnim tožilnikom ednine (Naumenko-Papp 1982: 282):

	osebe	stvari	osebe	stvari
Ted	v koga	v kaj	kibe	mibe
Ted	vame		belém	
Tdv	v naju			
Tmn	v nas		belénk	
Ted	na koga	na kaj	kire	mire
Ted	name		rám	
Tdv	na naju			
Tmn	na nas		ránk	

V priložnih skladih se izglasna pripadnost snopu še bolj jasno prenese na priloge, ki so tokrat sami primerljivi predvsem z izpredložnim tožilnikom ednine (Deme 1984: 174):

	osebe	stvari	osebe	stvari
Ted	pred koga	pred kaj	ki elé	mi elé
Ted	predme		elém	
Tdv	pred naju			
Tmn	pred nas		elénk	
Ted	nad koga	nad kaj	ki fölé	mi fölé
Ted	nadme		fölem	
Tdv	nad naju			
Tmn	nad nas		fölenk	
Ted	za koga	za kaj	ki mögé	mi mögé
Ted	zame		mögém	
Tdv	za naju			
Tmn	za nas		mögénk	
Ted	pod koga	pod kaj	ki alá	mi alá
Ted	podme		alám	
Tdv	pod naju			
Tmn	pod nas		alánk	
Ted	med koga vse	med kaj vse	kik közé	mik közé
Ted	medme in tebe		közém és közéd	
Tdv	med naju			
Tmn	med nas		közénk	
Ted	ob koga ob kaj		ki mellé	mi mellé
Ted	obme		mellém	
Tdv	ob naju			
Tmn	ob nas		mellénk	
Red	okrog koga	okrog česa	ki köré	mi köré
Red	okrog mene		körém	
Rdv	okrog naju			
Rmn	okrog nas		körénk	

4.2 Krajevni skloni in skladi

V pretežno krajevnem snopu prostih sklonov se pripone prav tako obračajo v predpone svojilne sprege, primerljive s predložnim mestnikom (Nartnik 1998/99: 81):

	osebe	stvari	osebe	stvari
M ed	v kom	v čem	kiben	miben
M ed	v meni		bennem	
M dv	v nama			
M mn	v nas		bennünk	
M ed	na kom	na čem	kin	min
M ed	na meni		rajtam	
M dv	na nama			
M mn	na nas		rajtunk	

V priložnih skladih se izglasna pripadnost snopu še bolj jasno prenese na priloge, ki so tokrat sami primerljivi s predložnim orodnikom pa tudi mestnikom in rodilnikom:

	osebe	stvari	osebe	stvari
Oed	pred kom	pred čem	ki előtt	mi előtt
Oed	pred mano		előttem	
Odv	pred nama			
Omn	pred nami		előttünk	
Oed	nad kom	nad čem	ki fölött	mi fölött
Oed	nad mano		fölöttem	
Odv	nad nama			
Omn	nad nami		fölöttünk	
Oed	za kom	za čem	ki mögött	mi mögött
Oed	za mano		mögöttem	
Odv	za nama			
Omn	za nami		mögöttünk	
Oed	pod kom	pod čem	ki alatt	mi alatt
Oed	pod mano		alattam	
Odv	pod nama			
Omn	pod nami		alattunk	
Oed	med kom vse	med čem vse	kik között	mi között
Oed	med mano in tabo		közöttem és közötted	
Odv	med nama			
Omn	med nami		közöttünk	
M ed	ob kom	ob čem	ki mellett	mi mellett
M ed	ob meni		mellettem	
M dv	ob nama			
M mn	ob nas		mellettünk	
Red	okrog koga	okrog česa	ki körül	mi körül
Red	okrog mene		körülöttem	
Rdv	okrog naju			
Rmn	okrog nas		körülöttünk	

Krajevnost sicer vključuje tudi priložno skladnost in sledenje:

	osebe	stvari	osebe	stvari
M ed	po kom	po čem	ki szerint	mi szerint
M ed	po meni		szerintem	
M dv	po nama			
M mn	po nas		szerintünk	
M ed	po kom	po čem	ki után	mi után
M ed	po meni		utánam	
M dv	po nama			
M mn	po nas		utánunk	

Odmik od krajevnosti v prosto iskanje in namen je primerljiv predvsem z izpredložnim tožilnikom ednine, odmik v priložni neprid in vzrok ter nadomeščanje pa s predložnim tožilnikom in roditeljskim:

	osebe	stvari	osebe	stvari
Ted	po koga	po kaj	kiért	miért
Ted	pome		értem	
Tdv	po naju			
Tmn	po nas		értünk	
Ted	za koga	za kaj	ki végett	mi végett
Ted	zame		végettem	
Tdv	za naju			
Tmn	za nas		végettünk	
Ted	zoper koga	zoper kaj	ki ellen	mi ellen
Ted	zoper mene		ellenem	
Tdv	zoper naju			
Tmn	zoper nas		ellenünk	
Red	zaradi koga	zaradi česa	ki miatt	mi miatt
Red	zaradi mene		miattam	
Rdv	zaradi naju			
Rmn	zaradi nas		miattunk	
Red	namesto koga	namesto česa	ki helyett	mi helyett
Red	namesto mene		helyettem	
Rdv	namesto naju			
Rmn	namesto nas		helyettünk	

4.3 Startni skloni in skladi

V pretežno startnem snopu prostih sklonov se pripone spet obračajo v predpone svojilne sprege, primerljive s predložnim roditeljskim (Tóth 1936: 11):

	osebe	stvari	osebe	stvari
Red	iz koga	iz česa	kiből	miből
Red	iz mene		belőlem	
Rdv	iz naju			
Rmn	iz nas		belőlünk	
Red	s koga	s česa	kiről	miről
Red	z mene		rólam	
Rdv	z naju			
Rmn	z nas		rólunk	

V priložnih skladih se izglasna pripadnost snopu še bolj jasno prenese na priloge, ki so tokrat sami primerljivi s predložnim roditeljskim:

	osebe	stvari	osebe	stvari
Red	izpred koga	izpred česa	ki elől	mi elől
Red	izpred mene		elólem	
Rdv	izpred naju			
Rmn	izpred nas		elólünk	
Red	iznad koga	iznad česa	ki fölü	mi fölü
Red	iznad mene		föfülem	
Rdv	iznad naju			
Rmn	iznad nas		föfülünk	
Red	izza koga	izza česa	ki mögöl	mi mögöl
Red	izza mene		mögülem	
Rdv	izza naju			
Rmn	izza nas		mögölünk	
Red	izpod koga	izpod česa	ki alól	mi alól
Red	izpod mene		alólam	
Rdv	izpod naju			
Rmn	izpod nas		alólünk	
Red	izmed koga vse	izmed česa vse	kik közöl	mik közöl
Red	izmed mene in tebe		közülem és közüled	
Rdv	izmed naju			
Rmn	izmed nas		közülünk	
Red	od koga	od česa	ki mellől	mi mellől
Red	od mene		mellólem	
Rdv	od naju			
Rmn	od nas		mellőlünk	

4.4 Dodatni skloni

Skoz celo vrsto madžarskih primerov se je že pokazalo tudi pestrenje pregibanja v težnji po harmoniji samoglasnikov v okviru posameznih besed tipa *ez – ezek* nasproti *az – azok* ali *kinek – nekem* nasproti *kiről – rólam*. Po pomenu pa prosti skloni kažejo predvsem na kraj kot cilj in start ter mero:

	osebe	stvari	osebe	stvari
Ded	h komu	k čemu	kihez	mihez
Ded	k meni		hozzám	
Ddv	k nama			
Dmn	k nam		hozzánk	
M ed	pri kom	pri čem	kinél	minél
M ed	pri meni		nálam	
M dv	pri nama			
M mn	pri nas		nálunk	
Red	od koga	od česa	kitől	mitől

Red	od mene		tólem	
Rdv	od naju			
Rmn	od nas		tólünk	
Red	do koga	do česa	kihez	mihez
Red	do mene		hozzámig	
Rdv	do naju			
Rmn	do nas		hozzánkig	

Priložni skladi spet rajši vpenjajo daljšo pot v okvir ciljne ter startne smeri:

	osebe	stvari	osebe	stvari
Ded	proti komu	proti čemu	ki felé	mi felé
Ded	proti meni		felém	
Ddv	proti nama			
Dmn	proti nam		felénk	
Ted	skoz koga	skoz kaj	ki által	mi által
Ted	skozme		általam	
Tdv	skoz naju			
Tmn	skoz nas		általunk	
Red	od koga	od česa	ki felől	mi felől
Red	od mene		felőlem	
Rdv	od naju			
Rmn	od nas		felőlünk	

Še drugačna je protistava prostega spremstva pa tudi rabe priložnemu nespremstvu pa tudi nerabi (Naumenko-Papp 1982: 251):

	osebe	stvari	osebe	stvari
Oed	s kom	s čem	kivel	mivel
Oed	z mano		velem	
Odv	z nama			
Omn	z nami		velünk	
Red	brez koga	brez česa	ki nélkül	mi nélkül
Red	brez mene		nélkülem	
Rdv	brez naju			
Rmn	brez nas		nélkülünk	

Za razvoj v prilogi sicer govori svojilna sprega prislovov recimo h krajevemu snopu odvisnih sklonov *kin – min* (Šařga 1984: 90):

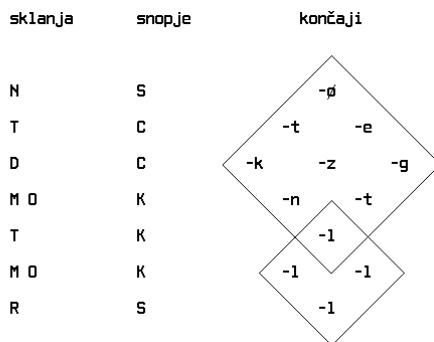
	osebe	stvari	osebe	stvari
Red	znotraj koga	znotraj česa	kin belül	min belül
Red	znotraj mene		rajtam belül	
Rdv	znotraj naju			
Rmn	znotraj nas		rajtunk belül	
Red	zunaj koga	zunaj česa	kin kívül	min kívül
Red	zunaj mene		rajtam kívül	
Rdv	zunaj naju			
Rmn	zunaj nas		rajtunk kívül	

5 Povratni skladi

Naposled je še pomenljivo, kako se snopi priložnih skladov s povratnoosebim zaimkom nasproti predponsko-predložni sklanjatvi tega zaimka izjemoma ne obračaja v predpone (Mukič 1997: 236):

	osebe	osebe
Ted	podse	magam alá
Ted	podse	magad alá
Ted	podse	maga alá
Tmn	podse	magunk alá
Tmn	podse	magatok alá
Tmn	podse	maguk alá
Oed	pod sabo	magam alatt
Oed	pod sabo	magad alatt
Oed	pod sabo	maga alatt
Omn	pod sabo	magunk alatt
Omn	pod sabo	magatok alatt
Omn	pod sabo	maguk alatt
Red	izpod sebe	magam alól
Red	izpod sebe	magad alól
Red	izpod sebe	maga alól
Rmn	izpod sebe	magunk alól
Rmn	izpod sebe	magatok alól
Rmn	izpod sebe	maguk alól

S slovensko sklanjatvijo se pri tem očitno prekrivata tako dana spregatev kakor štetje v snopih priložnih skladov. In zdi se, da ravno v zaporedju sprege, štetja in snopja tiči tudi razlaga za prekrivanje madžarskih končajevev s svojilno sprego:

Literatura

- Allières 2000 = Jacques Allières, *Les langues de l'Europe*, Paris: Presses Universitaires de France, 2000 (Que sais-je? 3559).
- Bernjak 2004 = Elizabeta Bernjak, *Slovenščina in madžarščina v stiku: sociolingvistične in kontrastivne študije*, Maribor: Slavistično društvo Maribor, 2004 (Zora 29).
- Bezljaj 2003 = France Bezljaj, Doneski k poznavanju glagolskega aspekta, v: France Bezljaj, *Zbrani jezikoslovni spisi II*, ur. Metka Furlan, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2003 (Linguistica et philologica 6/II), 693–712.
- Deme 1984 = László Deme, *A beszéd és a nyelv*, Budapest: Tankönyvkiadó, 1984.
- Erhart 1982 = Adolf Erhart, *Indoevropské jazyky*, Praha: Academia, 1982.
- Kortlandt 2002 = Frederik Kortlandt, The Indo-Uralic verb, v: *Finno-Ugrians and Indo-Europeans: linguistic and literary contacts*, Maastricht: Shaker, 2002, 217–227.
- Mukič 1997 = Francek Mukič, *Slovenska slovnica*, Szombathely: Zveza Slovencev na Madžarskem, 1997.
- Nartnik 1982 = Vlado Nartnik, Modalni romb in modalne pretvorbe, *Slavia* 51 (1982), št. 3–4, 353–357.
- Nartnik 1998/99 = Vlado Nartnik, Pregibanje spregalnoosebni zaimkov pogovorne slovenščine med nemščino in italijanščino, *Slava* 12 (1998/99), št. 2, 77–82.
- Nartnik 2006 = Vlado Nartnik, Prekrivnost slovenske in hrvaške sklanje samostalnih zaimkov, *Riječ: časopis za slavensku filologiju* (Rijeka) 12 (2006), št. 1, 90–102.
- Naumenko-Papp 1982 = Agneš Naumenko-Papp, *Praktičeskij kurs vengerskogo jazyka*, Moskva: Vysšaja škola, 1982.
- Skalička 1975 = Vladimír Skalička, K maďarské gramatice, v: *Lingvistické čítanky III: typologie 1*, sestavil Bohumil Palek, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975, 5–48.
- Šal'ga 1984 = Attila Šal'ga, *Vengerskij jazyk v zerkale ruskogo jazyka*, Budapest: Tankönyvkiadó, 1984.
- Tóth 1936 = Pál László Tóth, *A mondatok grafikai ábrázolása (Mondattan)*, Budapest: Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 1936.
- Tutek 2010 = Nikola Tutek, Kratka poredba osobnih, pokaznih i povratnih zamjenica i njihove sklonidbe u hrvatskom i mađarskom jeziku, v: *Riječki filološki dani* (Rijeka) 8 (2010), 729–739.

Similarities and differences between Slovenian and Hungarian inflection

Summary

Slovenian and Hungarian are neighboring languages with very different inflection. They differ markedly in their verbal conjugation with regard to Slovenian imperfective versus perfective verbs, Hungarian differentiation in conjugation between the indefiniteness versus definiteness of the direct object in the accusative, Slovenian verbs of being and having, and Hungarian differentiation between the logical subject in the nominative or dative. Because Hungarian has no special form for the genitive, it has broadly developed the possessive inflection of substantival constructions of the type *a szomszédok kandúrjuk* (the neighbor-PL cat-POSS.PL) ‘the neighbors’ cat’, rather than with a possessive suffix on the possessor. The Slovenian locative and instrumental cases each correspond to three sets each of simple cases and constructions with postpositions with a three-way orientational distinction. As part of three sets—allative, essive, and ablative—the simple case endings are turned into affixes on the possessive inflection, and in postpositional constructions a word-final suffix belonging to any of the three is transferred to the postposition.